

Temat: Jak pozbawiono Polaków oszczędności? - Wielka reforma pieniężna 1950 r.

Czas zajęć: 1 godzina lekcyjna

Cele: Lekcja realizowana na zajęciach historii w klasach czwartych, w ramach pogłębiania wiedzy na temat sytuacji gospodarczej Polski okresu stalinizmu.

Po lekcji uczeń potrafi:

- Odróżnić reformy pieniężne 1944 oraz 1950 r.
- Zauważyć mechanizmy gospodarcze i systemowe wpływające na topnienie oszczędności Polaków w okresie obu reform
- Określić cele i metody państwowej propagandy w kontekście wspomnianych wydarzeń
- Ocenić krótko i długofalowe konsekwencje reformy 1950 r.

Metody i sposoby realizacji celów:

- Rozmowa przypominająca początki kształtowania systemu komunistycznego w Polsce.
- Praca w grupach nad uzupełnieniem kart pracy. Praca na podstawie źródła - w postaci materiału Polskiej Kroniki Filmowej "Wielka reforma systemu pieniężnego" (https://www.youtube.com/watch?v=HFliKZ_UXps&ab_channel=kondeja) oraz opracowania - artykułu "Wymiana pieniądza w Polsce w latach 1944-1950", autorstwa Bartosza Dziewanowskiego-Stefańczyka. (https://mowiawieki.pl/templates/site_pic/files/NBP_odcinek_5.pdf).
- Wspólne sprawdzenie kart pracy, rozmowa na temat różnic w odpowiedziach grup.

Przebieg zajęć:

Wprowadzenie:

- Podanie uczniom tematu i głównych celów lekcji
- Wspólna rozmowa przypominająca wiedzę z poprzednich lekcji, rozpoczynająca się od pytania: "Jak komuniści przejęli władzę w Polsce?". Dyskusja ukierunkowana w stronę przypomnienia najważniejszych postulatów manifestu PKWN z 22 lipca 1944 r. (w szczególności kwestii nacjonalizacji dużych zakładów przemysłowych i ochrony małej inicjatywy prywatnej), sfałszowanego referendum z 1946 r. oraz wyborów z 1947 r.

Rozwinięcie:

- Informujemy uczniów o sytuacji przedsiębiorstw prywatnych w powojennej Polsce oraz o kosztach wiążących się z obudową kraju, reformami oraz wprowadzeniem gospodarki centralnie planowanej.
- Dzielimy klasę na grupy, rozdajemy karty pracy i wydrukowane artykuły.
- Oglądamy wspólnie Kronikę Filmową poświęconą reformie i prosimy o wypełnienie zadania pierwszego z kart pracy. Sprawdzamy wspólnie zadanie.

- Prosimy o wypełnienie pozostałych zadań na podstawie artykułu "Wymiana pieniądza w Polsce w latach 1944-1950", autorstwa Bartosza Dziewanowskiego-Stefańczyka.
- Sprawdzamy wspólnie zadania 2-4. Rozmawiamy na temat różnych możliwych odpowiedzi na zadania.

Podsumowanie:

- Pytamy się uczniów o to czy reforma w wyniku, której Polacy straci część swoich oszczędności mogła wpłynąć na późniejszą nieufność społeczeństwa do państwa, w tym do wymiany pieniędzy w kolejnych latach, w szczególności w okresie hiperinflacji 1990 r. (wyjaśniamy kontekst sytuacji i zjawisko hiperinflacji).

Metoda kontroli:

- Rozmowa o odpowiedziach do zadań, zebranie i ocena kart pracy.
- Przypomnienie kwestii reformy w ramach kolejnych zajęć dotyczących realizacji planu 6-letniego.